

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SO SÍDLOM V HUMENNOM

Ul. 26. novembra č. 1507/2, 066 18 Humenné

Obec Hudcovce	
Dátum: 14-08-2019	
Číslo záznamu: 87/19	Číslo spisu: 1/15
Prílohy: 	Vybavuje: BODNÁROVA

Obec Hudcovce
Hudcovce č.2
067 45 Topoľovka

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
19/00 3696

Vybavuje/linka
Ing. Čurlej/057-775 50 45

Humenné
- 9 -08- 2019

Vec

Zdravotné riziká z dlhodobej expozície PCB látkami
- oznámenie

Dňa 03.07.2019 bolo na Úrad verejného zdravotníctva SR doručené z Ministerstva vnútra SR, sekcie krízového riadenia oznámenie o závažnej ekologickej havárii Chemko Strážske, a.s.. V podaní sa uvádza, že sekcia krízového riadenia MV SR vydala v rámci svojej pôsobnosti pokyny na vykonanie opatrení za účelom prieskumu situácie v uvedenej lokalite.

Dňa 06.05.2019 bola vykonaná obhliadka lokality a zároveň pracovníci Kontrolného chemického laboratória CO v Jasove odobrali a následne vyhodnotili 11 vzoriek kvapalného a tuhého skupenstva. V analyzovaných vzorkách odobratých v lokalite Chemko Strážske, a.s. boli zistené aj chemické látky patriace do skupiny tzv. POPs látok (perzistentných organických látok), najmä polychlórované bifenyly (PCB) látky.

K podaniu zaujal Úrad verejného zdravotníctva SR (odbor hygieny životného prostredia) nasledovné stanovisko, ktoré bolo vypracované v spolupráci s pracovníkmi Slovenskej zdravotnickej univerzity (ďalej len SZU) - MUDr. Ľubicou Murínovou z oddelenia environmentálnej medicíny a Ing. Čonkom, ktorý je vedúcim oddelenia toxických organických polutantov na SZU a zároveň vedúcim Národného referenčného centra pre dioxíny a príbuzné zlúčeniny v SR. Uvádzame (citujeme) časť tohto odborného stanoviska:

1. Na základe všeobecných informácií o možnom zdravotnom riziku PCB látok, získaných z odbornej literatúry uvádzame, že pri PCB je zdokumentovaný ich nepriaznivý vplyv na živé organizmy vrátane človeka. PCB látky od roku 2013 patria podľa IARC (International Agency for Research on Cancer) medzi karcinogény skupiny 1, t. j. látky karcinogénne pre človeka. Je zistené, že nebezpečenstvo vzniká pri dlhodobom pôsobení, nakoľko sú to látky perzistentné, bioakumulujúce a prenášané atmosférou na veľké vzdialenosti. Chronické účinky nízkych dávok PCB sa môžu prejavovať poškodením pečene, reprodukčnými vývojovými poruchami, prípadne karcinogénzou. PCB sú takmer nerozpustné vo vode, ale dobre rozpustné v tukoch, čo vedie k ich akumulácii v biologických tkanivách. U človeka sa kumulujú najmä v tukovom tkanive, z tukových buniek sa môžu postupne dlhodobo uvoľňovať do krvného obehu. Čo sa týka ďalších zdravotných dopadov, PCB sú endokrinnými rozrušovačmi, teda nepriaznivo ovplyvňujú hormonálny systém zvierat i človeka, vrátane reprodukčného a imunitného systému, poškodenia štruktúry a funkcie štítnej žľazy a pod. Tiež patria medzi pravdepodobne obezogénne látky, teda látky, ktoré môžu ovplyvniť vznik a vývoj obezity. Sú to zároveň vývojové toxické látky, to znamená, že majú nepriaznivý vplyv na vyvíjajúci sa organizmus, sú toxické napr. pre vyvíjajúci sa nervový systém.

Telefón
+421-57/775 27 94

Fax
+421-57/88 05 00

E-mail:
hn.ruvz@uvzsrsk

Internet
www.ruvzhe.sk

IČO
00 611 018

2. Expozícia človeka prebieha hlavne prostredníctvom potravy živočíšneho pôvodu lokálne produkovanej v kontaminovanej oblasti. Potrava bohatá na živočíšne tuky (mäso, ryby a mliečne výrobky) je najvýznamnejším prostriedkom expozície. Môžeme konštatovať, že úroveň kontaminácie životného prostredia a zaťaženia obyvateľstva stúpa so skracujúcou sa vzdialenosťou k bodovým zdrojom kontaminácie. Pri hodnotení zdravotného rizika treba prihliadať na veľkosť zdroja, množstvo látky v zdroji, dĺžku expozície populácie a samozrejme pri posudzovaní miery rizika treba brať osobitne do úvahy rizikové skupiny obyvateľstva: tehotné ženy, malé deti, starých ľudí, príp. ľudí s oslabenou imunitou. Pre pracovníkov pri výkopových prácach hrozí dermálny kontakt s kontaminovanou zeminou. Nakoľko PCB látky sú vo vode prakticky nerozpustné, ich príjem do organizmu z vody je obvykle zanedbateľný.

3. Nakoľko analyzované vzorky boli odobrané zo skladov, ktoré zjavne nie sú na skladovanie toxických chemických látok dostatočne upravené a zabezpečené, pričom hrozí riziko kontaminácie životného prostredia a následne riziko ohrozenia zdravia obyvateľov a nakoľko časť identifikovaných súdov sa nachádza v lesnej obore voľne zakopaných v zemi, je preto nevyhnutné zamedziť predovšetkým ďalšiemu uvoľňovaniu a šíreniu PCB látok do prostredia a vypracovať asanačný plán postihnutých oblastí. Prednostne je však nutné zabezpečiť, aby sa zamedzilo ďalšiemu šíreniu znečistenia zo súdov do okolia, čo však nie je v kompetencii orgánov verejného zdravotníctva, ale rezortu životného prostredia.

4. Vo vzťahu k možným cestám expozície obyvateľstva predmetným chemickým látkam je potrebné v spolupráci s dotknutými obcami, zvýšiť informovanosť obyvateľov o možnom riziku vyplývajúcom z unikajúcich nebezpečných látok zo súdov obvyklými informačnými prostriedkami o vzniknutej situácii (najmä vo vzťahu ku konzumácii potravín z domácej produkcie a z divo žijúcich zvierat).

Z dôvodu, že súdy s PCB látkami boli nájdené aj vo Vašom katastrálnom území (obora Orlova) Vás žiadame, aby ste s obsahom tohto oznámenia oboznámili Vašich obyvateľov obvyklými informačnými prostriedkami (internetová stránka obce, verejná tabuľa, atď...).

Toto oznámenie zasielame aj poľovníckemu združeniu Jariabok Topoľovka (ktorý v katastrálnom území obce Hudcovce vykonáva svoju činnosť a smäcia a diviacia zver sa zdržiava aj na kontaminovanom území obory).

S pozdravom

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom

Mgr. Ing. Miroslav Veliký, MPH, MHA
regionálny hygienik

Rozdeľovník

1. Obec Hudcovce
Hudcovce č. 2
067 45 Topoľovka
2. Slovenský poľovnícky zväz
Poľovnícke združenie Jariabok Topoľovka
067 45 Topoľovka (na vedomie)